

Den avslöjande
Fritänkaren

Nr. 158 Juli 2007

Femtonde årgångens nummer 7

Innehåll :

Tore Hedström in memoriam	2
Göteborgs senaste Poesifestival	2
Faran med fria radikaler	2
Kort om Bush	3
Bush-Cheney-administrationens tolv misstag	3
2004 års katastrofrapport	6
Ett sätt att rädda planeten	6
Shakespearedebatten 90: <i>Shakspere och Ben Jonson</i>	7
Refuseringserfarenheter	8
Ahasverus, del 69: <i>Augustus</i>	8
Ludwig Minkus (1826-1917)	10
Filmer	11
Det gråtande trädet	12
Regnbågsriddaren	13
Kalender, juli 2007	14
Idealresan, del 3: <i>Bulgariskt avsked</i>	14
Succéresan, del 12: <i>Påskan</i>	15
Rehabiliteringsresan, del 7: <i>Vila i Naini Tal</i>	16
Konferensresan, del 9: <i>En kall dusch i Lamayuru</i>	17
Lycklig resa med komplikationer, del 18: <i>Kontroversiell Nubraexpedition</i>	19
Jubileumsresan, del 16: <i>Tibetfrågan</i>	20
Läget i Dharamsala – uppdatering	22
Den förgiftade Falun Gong-utövaren	23
Panteismens tio budord	24

Redaktion : C. Lanciai, Ankargatan 2 A, 414 61 Göteborg, tel. 031-247887.

Postgiro : 621 39 94 – 4 ("Fritänkaren", C. Lanciai)

Årsprenumeration: 250 kr (även i Danmark och Norge; i Euroland: 30 Euro)

Tvåårsprenumeration : 350 kr (40 Euro)

I Finland kan avgifter insättas på *Aktia bank*, kontonummer 405510-667802 (avgiftsfritt).
IBAN-nummer för folk som eventuellt vill betala prenumeration även från annat utland:

SE37 5000 0000 0500 7297 2165

Bic-code: ESSESESS

Redaktionsslut för detta nummer : 26.6.2007

Copyright © C. Lanciai med medarbetare – **Letnany 181**

Det nästsenaste numret av *Fritänkaren* finns numera alltid tillgängligt på nätet i HTML-format jämte andra skrifter på följande adresser: <http://hem.fyristorg.com/aurelio>

www.fritenkaren.se

e-post-adress : lanciai@hem.utfors.se

WSN 1652-0122

Tore Hedström in memoriam

Tore Hedström är död. Han drack ihjäl sig till slut. Man kan se hela hans liv som en konstant överdrift i ett hejdlöst försök att festa ihjäl sig, och det var ett mirakel att han inte bara levde så länge utan överlevde sig själv så många gånger. Alla älskade honom alltid hur påfrestande han än var som berusad, vilket han tyvärr var för det mesta, och han hade åtminstone alltid roligt själv. Han föll kanske på det att han aldrig kunde acceptera att han egentligen var utbränd många gånger om.

Han gjorde sig bemärkt även i Stockholm i samband med bombattentatet mot Skatteverket på Söder för några dussin år sedan, när han påträffades berusad på taket av skatteskrapan, dit han begivit sig för att inför Gud klaga på Sveriges skatteväsen. Han arresterades som högeligen misstänkt för bombattentatet medan han i själva verket var fullständigt oskyldig. Han hade bara kommit dit för att argumentera med Gud och klaga på Sverige. Att Skatteskrapan smällde av samtidigt var inte hans fel.

Jag lärde känna honom redan 1963 såsom min äldre systers då synnerligen lovande fästman, men det var innan han spårade ur. Han var på den tiden som geniförklarad teknologie studerande vid Chalmers, där han var pionjär inom datorteknik, en utomordentligt intressant och vacker man. Därefter ägnade han sig energiskt hela livet åt att konsekvent spåra ur – och njöt av det så länge det gick. Man minns honom med tacksamhet, glädje och bestående kärlek.

Göteborgs senaste Poesifestival

Vi hade en utomordentlig världspremiär den 19 maj för vår nya poetförening "Corazón" (i samarbete med poeter.se), sjösatt av två damer och tre herrar i sin bästa ålder, med ungefär fyrtio gäster och ett dussin uppträdande, där finalen utgjordes av ett "poetry slam", en poesitävling, där publiken indelas i jurygrupper och ger de tävlande poäng. Stämningen var den bästa tänkbara, publiken var varm och generös, och jag tror att alla fick mycket god publikkontakt. En vågade till och med uppträda på engelska. Ekonomiskt blev förlusten inte heller så svidande som vi hade räknat med. Vi fick hyra lokal, och vi kunde inte ta hur höga inträden som helst. Med "Corazón" (som betyder 'hjärta' på spanska) på rätta stället kan detta bli ett idealiskt utgångsläge för ständigt expanderande verksamhet i framtiden för främjandet av kreativitet i framför allt poesi, där "Corazón" givetvis måste spela huvudrollen...

Faran med fria radikaler

Detta är kanske det farligaste av alla nya miljöproblem – och det man minst av allt är medveten om. Dessa fria radikaler finns nämligen överallt men är osynliga och livsfarliga. Det finns dock ett botemedel: allt ätbart vegetariskt som är rött, som innehåller botemedlet Antioxidanter, som neutraliserar de Fria Radikalerna, som, om de får härja fritt, bara armar ut en och suger ut en och gör en oduglig och dödstrött för ingenting. Dessa Fria Radikaler invaderar en främst från datorskärmar, mobiltelefoner, TV-tittande och annan strålning man utsätter sig för frivilligt. Därför kan t.ex. att sitta i timtal aktivt framför en datorskärm göra en mycket mera uttröttad än t.ex. lika mycket rent fysiskt arbete.

Till det vegetariskt ätbara som är rött hör till exempel röda bär som jordgubbar, hallon och smultron, röda vinbär, morötter och rödbetor i någon mån men framför allt rödvin, som kanske är det mest välgörande och neutraliserande av allt, då man ju faktiskt känner själv hur mycket bättre man mår efteråt. En klunk då och då räcker.

Vinet var hela Antikens enda medicin och nyttjades till allt och mot allt, och därför blomstrade Antiken ända tills kristendomen införde strängare nykterhetskrav och begränsad nattvard. Sedan gick Antiken under, och den Mörka Medeltiden följde, medan endast de likörbryggande klostren fick civilisationen att överleva...

Fastän det inte fanns några Fria Radikaler på den tiden, så torde detta exempel desto mera klart påvisa rödvinets outhärlighet i alla välgörenhetssammanhang.

Kort om Bush

(framfört av Nadia McLaren (nmclaren@iprimus.com.au))

President George W. Bush hade bokat in ett besök hos den episkopala kyrkans överhuvud i Washington med anledning av sin valkampanj.

Hans valkampanjsledare besökte Biskopen och sade: "Vi har fått så mycket dålig reklam till följd av presidentens ställningstaganden i stamcellsforskningen, Irakfrågan, Katrina, och så vidare. Vi skulle gärna ge kyrkan ett bidrag på \$100,000 om ni under er predikan kunde framföra att Presidenten är ett helgon."

Biskopen tänkte över förslaget några ögonblick och sade slutligen: "Kyrkan är i desperat behov av pengar, så jag skall gärna uppfylla er önskan."

Bush kom till gudstjänsten för att höra denna predikan, och Biskopen började:

"Denna morgon skulle jag vilja anföra något om vår President. George Bush är en lögnare, bedragare och ointelligent vessla.

Han använde treagedin den 11 september till att sätta bestående skräck i det amerikanska folket för att kunna manipulera det. Han ljög om massförstörelsevapnen och invaderade Irak för dess oljas skull och för pengar, så att han därigenom offrade tiotusentals människors liv och gjorde USA till världens mest hatade land.

Han satte oduglingar i maktpositioner och gav dem inflytande, så att orkanen Katrina orsakade mycket mer skada och offer än nödvändigt. Han tilldelade sina rika vänner kontrakt och skatteförmåner, så att vi nu har mera fattigdom i landet och större sociala klyftor än vad vi hade under Depressionen. Han installerade systematisk illegal avlyssning generellt när en fullmakt från en hemlig domstol bara hade varit en enkel administrativ detalj, och instruerade sina hantlangare att ljuga inför Kongressen för att sedan hävda att han stod över lagen.

Han har lett det mest korrupta och mutberoende politiska partiet sedan britterna införde teskatten för 240 år sedan, vilket ledde till inbördes/frihetskriget. Nationens budgetöverskott har han förvandlat till en förkrossande nationalskuld på 7,6 triljoner dollar, oljepriset har gått upp 85%, och högviktig forskning i den globala uppvärmningen och stamceller har han stoppat av fruktan för att förlora religiösa idioters röster.

Han är det värsta exemplet på en kristen jag någonsin varit med om.

Men i jämförelse med Dick Cheney och Karl Rove framstår han som ett helgon."

Bush-Cheney-administrationens tolv misstag

Sammandrag av en artikel av Rodrigue Tremblay, 3 juni 2007.

"I beaktande av dess konsekvenser för nationen och världen tror jag att denna Bush II-administration har varit den värsta i historien."

- President Jimmy Carter

”Att sätta en person i fängelse utan någon laglig anklagelse, och framför allt att neka honom att bli rannsakad av sina jämlingar är i högsta grad avskyvärt och grunden för alla totalitära regeringar vare sig nazistiska eller kommunistiska.”

- Sir Winston Churchill

Bush-Cheney-regeringen har lyckats med litet om något alls, medan dess misslyckanden är många och omfattande. Denna administration har i stort sett misskött allt som den haft att göra med. Här är en summering av dess tolv mest iögonfallande fadäser:

1. Bush-Cheney-administrationen har visat sig vara en aggressiv militaristisk och imperialistisk administration som hemfallit åt ren våldsdiplomati. Den kallas med rätta Bush-Cheney-administrationen då vicepresidenten haft mer konkret inflytande över regeringen än presidenten. Efter att ha vunnit makten genom en rösts övervikt i Högsta Domstolen (efter att ha förlorat majoriteten av rösterna i folkvalet) har den etablerat en ”Bushdoktrin” av krig som lösning på alla problem och internationellt forcerad amerikansk-nationalistisk ensidighet genom militär dominansnärvaro överallt. Om denna hybriddoktrin inte snart åtgärdas kommer USA att historiskt få samma eftermäle som Hitlers Nazi-Tyskland och Stalins Sovjetunion.

2. Bush-Cheney-administrationen har förrått demokratin då den visat sig beroende av lögn, bedrägeri, propaganda och manipulation i samma utsträckning som en diktatur. Förra CIA-chefen George Tenet har bekräftat att Bush-Cheney Vita Hus gick in för att ”sälja” ett Irakkrig, som inte var framtvingat utan startades frivilligt, till den amerikanska allmänheten genom lögn och tillrättalagda uppgifter. Sådant strider mot demokratin som kräver att de ansvariga förklarar vad de gör med att tydliggöra motiven och ändamålen. Att ljuga är för en ledare i ansvarsposition att vara odemokratisk.

3. Bush-Cheney-administrationen har förstört den mer än tvåhundraåriga traditionella separationen mellan kyrka och stat genom att kanalisera miljarder dollar in i religiösa organisationer för att tillförsäkra sig hänsynslösa religiösa ledares stöd. George W. Bush är den enda amerikanska president någonsin som gjort något sådant.

4. Bush-Cheney-administrationens kriminella bluffar förtjänar riksåtal. George W. Bush har brutit mot sin egen ämbetsed, som förpliktar honom att ”skydda och försvara konstitutionen”.

5. Bush-Cheney-administrationen har använt sig av fascistliknande och McCarthy-aktiga metoder och upphävt grundläggande mänskliga rättigheter inklusive den millenniumgamla Habeas Corpus-akten mot godtycklig häktning.

6. Bush-Cheney-administrationen har uppvisat en sällsynt hög inkompetensnivå genom att installera okvalificerade lojalister i nyckelpositioner, som Gonzales i rättsväsendet, Feith i Pentagon, Brown i FEMA, Bolton i FN, Bremer i Irak, Wolfowitz i Världsbanken, och så vidare, allesammans påfallande säkerhetsrisker.

7. Bush-Cheney-administrationen har varit skandalbenägen. I stället för att förebygga korruption i samband med Irakkriget tycks denna ha varit tagit för given kanske med antagandet av att mycket av slöseriet skulle flyta tillbaka in i det politiska

systemet. Enronskandalen, Abramoffskandalen, Tom Delayskandalen och riksåklagarämbetsskandalen var alla följder av denna uraktlåtenhet. Samtidigt har Bush-Cheneyadministrationen låtit plutokraterna dominera politiken och samhällsdebatten.

8. Bush-Cheneyadministrationen har nästan fullständigt förstört ett främmande land som inte gjorde USA något ont. Efter förstörelsen av Irak har USA vägrat lämna landet i trots mot det irakiska parlamentets begäran medan det har fortsatt ockupera landet "för demokratins skull".

I själva verket har Bush-Cheneyadministrationen plikttroget arbetat för att överta Iraks oljeresurser genom påtvingad lagstiftning och ren utpressning.

9. Genom den omdömeslösa invasionen av Irak har USA satt i gång ett inbördeskrig i Irak som har resulterat i hundratusentals oskyldiga människors död. Det är Bush-Cheney-militarismens invasion av Irak som är ansvarig för de försämrade relationerna mellan olika irakiska religiösa samfund vilket lössläppt det ständigt pågående religiösa inbördeskriget.

10. Bush-Cheneyadministrationen har konsekvent visat förakt för och kört över internationella avtal och internationell lag och rätt och demonstrerat en avgrundsdjup omdömeslöshet i internationella affärer genom att bryta mot undertecknade internationella avtal. Listan över dessa brutna avtal är mycket lång. Här är några exempel:

- *The 1972 Anti-Ballistic Missile (ABM) Treaty with Russia*, - *the 1997 Kyoto treaty on global warming*, - *the 1972 Biological and Toxin Weapons Convention*, - *the 1997 Land Mine Treaty*, - *the 1982 UN Convention on the Law of the Sea*, - *the 2000 Cartagena Protocol on Biosafety to the UN Convention on Biological Diversity*, - *the Geneva conventions of Aug. 12, 1949*, - *the 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties*, *the 2001 UN Agreement to Curb the International Flow of Illicit Small Arms*, - *the 1998 International Criminal Court (ICC) Treaty*, - *the 1996 Comprehensive [Nuclear] Test Ban Treaty*, - *the 2001 International Plan for Cleaner Energy*, - *the 1968 Nuclear Non-Proliferation Treaty*, - *the 1945 Nuremberg Tribunal Charter* mot krigsaggressorer, etc., och till och med andan i 1967 års "rymdöverenskommelse" (OST) genom den demonstrerade avsikten att etablera amerikansk militär kontroll av Yttre Rymden.

Det är ett faktum att relationerna med Ryssland under Bush-Cheneyregimen stadigt har försämrats och nästan lett ända fram till ett nytt kallt krig genom USA:s avsikter att placera ut antirrobotmissiler i östra Europa.

11. Ekonomiskt kommer Bush-Cheneyregimen att ihågkommas för två saker: massiva budgetunderskott och astronomiskt höjda oljepriser.

År 2000 hade USA ett överskott, som Clintonadministrationen lämnade efter sig. Det ständigt tilltagande budgetunderskottet hade under Bush-Cheneyregimen fram till år 2006 vuxit till 1,5 triljoner dollar. (\$1,500,000,000,000)

År 2000 var priset för ett fat olja \$28, år 2006 var det nära \$70 och har hållit sig över \$60 sedan dess. Samtidigt har vicepresident Dick Cheneys oljekompani Halliburtons aktier stigit från omkring \$15 till omkring \$35.

Genom de massiva budgetunderskotten har USA orsakat en betänklig ekonomisk obalans i världen och skuldsatt sig svårt hos världens största diktatur Kina, som betalat nästan hela Irakkriget. De stora budgetunderskotten uppstod genom huvudsakligen tre åtgärder: massiva skattelättnader för i synnerhet de rikaste, massiva militära utgifter för ändlösa självsvåldiga krig i Mellanöstern och massivt höjda kostnader för gemene mans dagliga leverne.

12. Ekonomiskt har USA också bidragit till hämmandet av frihandelsutvecklingen under WTO. För första gången på 50 år har tack vare Bush-Cheneyadministrationens uraktlåtenhet en omfattande global handelsliberaliseringsprocess, *the Doha Round*, satts ur spel. Därigenom är vägen öppnad för Kina och Indien att kunna slå ut USA ur världshandeln.

Kort sagt, det är svårt att rent objektivt inte dra den slutsatsen att George W. Bush och hans extrema högeradministration har inneburit en katastrof för Amerika och för världen, vars konsekvenser vi kommer att få dras med i årtal. Den har varit instrumentet för okontrollerad girighet, okontrollerad militarism, okontrollerat härjande inkompetens och flagrant lagvidrig politik. Genom vilka mått mätta som helst slår Bush-Cheneyregimen alla rekord i dålighet.

Rodrigue Tremblay bor i Montreal och kan nås genom
rodrigue.tremblay@yahoo.com

2004 års katastrofrapport

”Under de nästa 20 åren kan klimatförändringen resultera i globala katastrofer som kan kosta milojner människor livet i krig och naturkatastrofer.”

En hemlig rapport som förträngts och tystats ner av USA:s ledare varnade redan 22 februari 2004 för att europeiska städer skulle kunna dränkas av ett stigande hav och att Storbritannien kunde drabbas av ett sibiriskt klimat redan omkring 2020. Kärnvapenkonflikter, torkkatastrofer, hungersnöd och omfattande oroligheter kunde bryta ut i hela världen. Rapporten förutsade att plötsliga klimatförändringar kunde bringa planeten till randen av global anarki när länder tvingas utveckla kärnvapen för att försvara sina försvinnande vatten-, mat- och energiresurser. Detta globala hot framstod som mycket mera omfattande än det upphausserade terroristhotet. Rapporten hotade att få Bushadministrationen att framstå som imbecill då denna alltid hållit på att klimatförändringen inte existerade.

<http://observer.guardian.co.uk/international/story/0,6903,1153513,00.html>

Ett sätt att rädda planeten

Enligt några ekoextremister är det enda vettiga sättet att avhjälpa planetens problem att upphöra med fortplantning och låta mänskligheten dö ut. Guy Adams: ”Slut dina ögon och tänk dig att det är år 3000. För första gången sedan dinosauriernas tid domineras planeten av de stora djuren. I ruinerna av en självförintad civilisation lever de sista resterna av en utdöende mänsklighet som mer eller mindre skeppsbrutna.” Detta låter apokalyptiskt, kanske som ämnet för en Darwinistisk katastroffilm, men för en liten grupp engagerade miljöaktivister skulle förintelsen av mänskligheten utgöra det avgörande framsteget och triumfen i den utdragna kampen för att rädda planeten. Den Frivilliga Mänsklighetsutrotningsrörelsen (VHEM, *The Voluntary Human Extinction Movement*) är en informell organisation som ägnat hela det senaste årtiondet åt att kämpa för den mänskliga rasens utplåning. Man kan kalla det för den äntliga lösningen på alla mänsklighetens problem. Anhängare samlas under sloganen ”må vi länge leva och dö ut” och förespråkar en lämmelaktig inställning till överbefolkningsproblemet. Mänskligheten, menar de, är den destruktiva faktor som utgör grunden för alla

miljöproblem som planeten nu brottas med, varför den i sin ärelöshet bör begå ett slags kollektivt biologiskt harakiri. Detta kan verka som ett infall av Monty Python, men de menar dödligt allvar. Deras logik är som följer: All mänsklig aktivitet, från jordbruk och urbanisering till påkopplandet av en strömbrytare, skadar vår biosfär. Ju fler människor, desto större skada vållar de sin omgivning, och bara utrotning kan reducera mänsklighetens skadliga inverkan på planeten till ingenting. I enlighet därmed fördömer VHEM all mänsklig fortplantning och försöker de omvända alla de känner till att följa den linjen. Det är ett drastiskt koncept men kan mycket väl, när man tänker närmare efter, utgöra grunden för en utveckling som kan omvandla mänskligheten efter nödvändighetens behov.

<http://environment.independent.co.uk/lifestyle/article2464073.ece>

Shakespearedebatten 90: *Shakespeare och Ben Jonson*

Relationen mellan Shakspeare och Ben Jonson har börjat utredas närmare. Menade Jonson verkligen vad han skrev om Shakspeare? Detta kan med skäl betvivlas, då han skrev så motstridiga saker om honom.

Vanligen diskuteras två alternativ.

1. Jonson menade vad han skrev, att Shakspeare skrev 'Shakespeare'.
2. Jonson var med i en konspiration som gick ut på att till varje pris dölja 'Shakespeare's rätta identitet och med vilka litterära lögnar som helst som resultat.

Dock finns det ett tredje alternativ, som kanske är mera intressant. Det tar hänsyn till Jonsons förmåga att konstfärdigt balansera mellan myt och sanning med en djungel av tvetydigheter som resultat, av vilka de flesta kan tolkas på minst två olika och motsatta sätt. Därmed skulle han ha kunnat bevara hemligheten om 'Shakespeare's identitet samtidigt som han kunde formulera sig hur lovordande som helst om sin kollega utan att egentligen säga någonting konkret och avslöjande. Den kanske mest ökända av hans tvetydiga 'Shakespeare'-texter är väl Stratford-monumentets obegripligheter, som en del menar att kan tydas till precis vad som helst. Alla hans 'Shakespeare'-lovordande texter kan tolkas till motsatsen av vad de egentligen säger, vilket påvisats om och om igen. Som en trogen Stratfordian uttryckte det: "Min erfarenhet och åsikt om Jonson är att han alltid menar exakt vad han säger (eller, när han är ironisk, motsatsen)..." (*Bob Grumman*)

Det tredje alternativet är alltså helt enkelt att Jonson gjorde en konst av att formulera dubbeltydiga dikter som verkar förmedla en tydlig mening med döljandet och antydandet av en mycket mera intressant sanning. Vi vet att Jonson hyste blandade känslor mot Shakspeare och inte skonade honom i "*Every man Out of His Humour*", där karaktären Sogliardo är en dräpande satirisk karikatyr av den äldre, fåfänge och dominerande bedragarkollegan.

Jonsons relation med Shakspeare är alltså synnerligen dubbelbottnad. Shakspeare var utan tvivel den som förde fram Jonson i ljuset både som skådespelare och dramatiker, fastän Jonson var ökänd för sitt vilda humör – han gjorde ju sig faktiskt skyldig till dråp på en kollega i ett vredesutbrott, för vilket han sattes i fängelse och blev brännmärkt. Jonson måste därmed ha stått i skuld till Shakspeare för sin karriär, men ingen kan betvivla deras uppriktiga vänskap. Samtidigt får vi inte glömma sonetten om "*The Poet-Ape*" som publicerades blott några månader efter Shaksperes död 1616, där Jonson demaskerar Shakspeare fullständigt som en tillgjord bluffmakare.

Här föreligger två möjligheter. Den ena är, att Shakspeare hjälpte fram Jonson under förutsättning att Jonson höll sig till reglerna och inte avslöjade 'Shakespeare'-bluffen. Den andra möjligheten är att Shakspeare faktiskt lyckades bluffa Jonson hela

vägen och att denne alltså, även om han genomskådade Shaksperes karaktär, aldrig fick veta vad som låg bakom bluffen. Låt oss inte glömma, att Jonson kom in i bilden långt efter Marlowes sorti.

Om Shaksperere sålunda lyckades hålla Jonson ovetande om bluffens egentliga kärna, så måste Jonson dock ha misstänkt en hel del, undrat över varifrån Shaksperere fick alla sina plötsligt färdiga skådespel och rentav känt en ovilja mot den äldre kollegan/bedragaren om han dock aldrig genomskådade honom helt. Detta kunde förklara den dolda attacken mot Shaksperere i 'Sogliardo'-karaktären och den dräpande satiren om "*The Poet-Ape*".

Vi vet inte exakt när den skrevs, men troligen skrevs den medan Shaksperere ännu var verksam på scenen och kan ha bidragit till Shaksperes beslut att dra sig tillbaka. Vad vi vet är att den ytterst noggrant komponerade satiriska sonetten publicerades bara några månader efter Shaksperes slut som ett av 133 epigram i Jonsons 'Samlade Verk'. Andra daterar "*Poet-Apan*" till mellan 1599-1603, eftersom stilen och ådran däri är den samma som i 'Sogliardo'. Klart är, också enligt betydande stratfordianska Shakespeareforskare, att Jonson knappast kan ha haft någon annan än Shaksperere i sinnet när han skrev dessa totalt byxnerdragande satirer.

Refuseringserfarenheter

Sedan 20 år har det varit likadant. Förlagen refuserar så likgiltigt som möjligt. Helst skickar de inte ens tillbaka manuskript längre. I bästa fall får man en fullständigt intetsägande refuseringsformel som går ut på att man bör kontakta förlaget om man vill ha tillbaka manuskriptet. I alltfler förekommande fall svarar förlaget inte alls någonsin, och när man hör av sig för att fråga vad som hänt vet ingen någonting medan manuskriptet är försvunnet, troligen hänvisat till dokumentstrimlaren.

Detta innebär, att förlagen struntar totalt i författaren, den möda han lagt ner i arbetet, arbetets litterära halt, författarens meriter och kunskaper, hur mycket och vad han (hon) har skrivit, medan det enda som intresserar dem är att tjäna pengar på redan färdiga bästsäljare, helst kioskvältare från utlandet.

Kort sagt, det lönar sig inte längre för förlagen att förlägga litteratur utom kortsiktigt.

Därmed har förlagen spelat ut sin roll i litteraturhistorien.

Kommentarer?

- refuserad sedan 37 år.

Ahasverus minnen, del 69: Augustus

"Pappa, vem är Augustus Caesar?" Det var den första politiska fråga jag riktade till min far.

"Ett namn."

"Men vem heter så?"

"En gud."

"Men vi har ju bara en Gud?"

"Jo, men det finns skådespelare som gör sig till gudar."

"Är Augustus Caesar en skådespelare?"

"Ja, den störste av alla skådespelare."

Så introducerades kejsar Augustus i min tankevärld, sin tids mest världsberömda och fascinerande karaktär. Men var han en karaktär? Jo, det var det han var.

För att förstå Augustus måste man förstå hela Roms föregående historia och särskilt dess härskares. De omedelbara föregångarna till Augustus var Julius Caesar, Sulla, Cato Major och Pyrrhus av Epirus. Hans karaktär bestod av en kombination av Pyrrhus militära försiktighet, Catos intolerans, Sullas självsäkerhet och godtycke samt Caesars omåttliga skådespelarprestationsförmåga: att orka spela en roll livet ut. Caesar dog för den roll han spelade, och ingenting sporrade Augustus mer att försöka lyckas spela den rollen. Och den roll han spelade var som världens perfektaste man.

Lyckades han? Till det yttre, ja, men till det inre, nej. Hans bittra avsked på sin dödsbädd, då han bad senatorerna "skratta och applådera, ty skådespelet är slut" klingade lika hjärtskärande hemskt som Canios stora tenoraria i Leoncavallos opera "Pajasarna". Han hade spelat ut sin roll väl till det yttre men därvid helt förlorat sig själv.

Jag träffade honom naturligtvis aldrig, men ända sedan barndomen har han aldrig upphört att fascinera mig. Han var en av dessa eviga gåtor till människor som, likt Leonardo da Vinci, bara blir intrikatare ju mera man löser dem.

Liksom Leonardo, Shakespeare, Dante, Tolstoj, Sibelius, Verdi, Hugo, Jesus och andra liknande svärfångade naturer var han i högsta grad paradoxal. Mystieriet med honom har stegrats till det yttersta genom sådana geniala mäns behandling av honom som Robert Graves (– en god vän till mig, som jag då och då har besökt på Mallorca, och även en av Lawrence av Arabiens närmaste vänner –) gjort sig skyldig till i den stackars Claudius namn, (som för övrigt var en av de få romerska kejsare som jag kunde umgås med. Han skrev aldrig en färdig redogörelse om sin familj, och Tacitus skrev mycket bättre och sannare. Claudius var sista slutligen inte opartisk.) Den stackars kejsarinnan Livia började så fort maken var död att smutskastas av vilken billig journalist som helst, har ständigt förblivit förtalad sedan dess och har aldrig förtalats så grovt som av kvinnoföraktaren Robert Graves, fastän vederhäftiga historiker gång på gång under sekternas gång höjt sina förtvivlade vanmäktiga torra röster mot en sådan smutskastning som saknat all vetenskaplig grund. Och så länge denna dispyt har varat (i nu snart 2000 år) har ingen människa någonsin kommit på tanken att lägga skulden för ett enda av alla de tallösa stipulerade brotten mot medlemmar av Augustus familj på kejsar Augustus själv.

Jag visste och Claudius visste vad före oss Augustus själv och min far visste, att hela Rom var åt helvete. Redan min far kallade Rom långt före Johannes apokalyps skrevs "ett nytt Babylon styrt och sammanhållet av en sköka". Vem var då denna romerska sköka? Var det Livia? Icke alls. Både Augustus och Claudius var av den fatalistiska åskådningen att Rom var åt helvete och att endast dess kvinnor kunde hålla det samman, rädda det och föra det vidare. Därför var de så djupt beroende av sina gemåler. Och där har vi definitionen av den romerska skökan: de högsta styrande romarnas beroende av sina gemåler.

Vi får aldrig glömma att Augustus var en diktator, fast han gjorde sitt yttersta för att dölja sitt diktatorskap bakom falsk blygsamhet. Hans vilja var lag, ett ord från honom kunde oåterkalleligt förstöra livet för vilken romare som helst, och hans svaghet var att han genom beroendet av sin fru (vars fåfänga berodde av hans makt) aldrig var klok nog att som en Sulla avstå från den diktatur han genom hårt arbete försett sig med och nog även förtjänat men som det aldrig är vist att fästa sig vid.

Det var han själv som förvisade Postumus, skickade Gajus och Lucius bort från Rom, förvisade både dotter och dotterdotter till en säker långsam död, samt lät många andra närstående bara försvinna. På vilken grund? Enbart på subjektiv grund. Augustus var en sträng man. Hans diamantskarpa kyla var allom välbekant. Han dömde människor hårt. Han skulle vara perfekt själv. Därför dög det inte om någon i hans omgivning var mindre perfekt. Och ju närmare honom någon stod, desto perfektare måste han vara. Ett litet fel hos till exempel en honom så närstående

man som Agrippa förstorades i hans ögon alltid till orimliga proportioner: ingen avvikelse från perfektionen var tillåten. Därför slog han hårdast till mot sina egna.

Han hatade sin familj. Han hatade alla utom Livia och Claudius, på grund av dennes försonande sympatiska drag i form av olika handikapp, och Tiberius, som aldrig gjorde sig skyldig till något fel därför att han alltid bara satt stilla och teg, helt dominerad av sin moder Livia. Han föraktade Tiberius men hade aldrig anledning att hata honom. Ty även om Tiberius inte var perfekt så var han inte heller imperfekt: han hade lärt sig att öva sina laster i smyg, liksom sin moder, som dock aldrig var en giftblanderska.

Men hon behärskade ordets gift. Hon hade en förmåga att isolera Augustus från den ena efter den andra i hans omgivning genom att för honom utpeka deras fel och brister. Därmed höjde hon sig i hans ögon medan alla andra ständigt sjönk.

Han var inte en lycklig man. Han var måhända lycklig så länge han hade något att sträva efter under de långa kampåren från Caesars död till Antonius död femton år därefter och under de första åren med Livia, men hans olyckliga tid begynner definitivt i och med senatsbeslutet att för vissa orientaliska religiösa kravs skall upphöja honom till rangen av gud för dessa orientaliska provinsiella folk. Detta ville han aldrig. Då gick det för långt, men han kunde inte protestera, ty Livia förbjöd honom.

Och ungefär samtidigt som detta bestämdes i senaten i Rom så föddes i Betlehem ett litet barn genom en försynens ofattbara skickelse som skulle komma att göra honom den rangen stridig vilket obönhörligt med tiden skulle leda till det romerska rikets undergång, som om Gud ville straffa Rom för att det gjort en människa till gud.

Ludwig Minkus (1826-1917)

Han har alltid varit högt uppburen i öst och framför allt i Ryssland, då det var där han gjorde sin karriär som Tjajkovskijs store föregångare inom balettmusikens område, medan man nästan aldrig fått höra talas om honom i väst. Han åstadkom 16 helaftonsbaletter, många i samarbete med den store koreografen Marius Petipa, av vilka flera var mera framgångsrika än Tjajkovskijs. I själva verket gjorde "Svansjön" fiasko efter ett segertåg av Minkus balett "Don Quixote", som står sig väl på repertoaren i öst än idag. Det har sagts, att det var Minkus otur och tragedi att Tjajkovskij kom att skriva balettmusik, då Tjajkovskij med tiden med både en viss rätt men också helt orättvist fullständigt undanskymde Minkus så att han glömdes bort överallt utom på vissa håll i Östeuropa.

Vem var han då, denne sällsamme balettkompositör, som lyckades göra sig så oerhört populär i Moskva och Sankt Petersburg, fastän han var en enkel österrikare? I själva verket var han tjeck precis som Dvorak och Mahler, men hela hans karriär kom att utspela sig huvudsakligen i Moskva, där han blev helt dominerande på Bolsjojteatern som institutionell balettkompositör, en institution som upphörde med honom. Hans balettmusik var därtill effektiv och enkel, han mötte inte alls samma allmänna oförstående och problem som Tjajkovskij med sin mera komplicerade och harmoniskt utmanande balettmusik, han var lättfattlig, kunde uppskattas av alla och var fullkomligt okontroversiell. Han var publikens favorit, hans musikspråk var alltför omedelbart för att kunna missuppfattas och inte gå rakt in i den dansanta delen av publikens själar, medan efterföljande balettkompositörer som Tjajkovskij och Stravinskij bara vållade störningar, irritation och rabalder till att börja med. I Ryssland bytte han namn till Leon Fjodorovitj Minkus, han blev alltså naturaliserad ryss, vilket var tämligen unikt för en österrikisk kompositör. Han uppskattades även mycket i Paris och samarbetade med Leo Delibes och även andra kompositörer som

Rimskij-Korsakov, Anton Rubinstein, Flotow och andra och ledde till och med ett projekt där fem kompositörer skulle komponera balettmusiken till "*Mlada*", vilket tyvärr aldrig kom att fullbordas. Rimskij-Korsakov gjorde senare en opera till samma ämne. Minkus var alltså bra på att samarbeta, vilket få andra kompositörer var, han var inte alls egensinnig och omöjlig, som de flesta var, och stod väl som karaktär tämligen nära Offenbachs glada förnöjsamhet. Åldersmässigt stod han mellan Smetana och Bruckner, och om man lägger det Offenbachska lättsinnet till dessa båda stora romantiker kommer man väl ganska nära Minkus enkla men charmiga karaktär. Han har inte samma melodiska slagkraft som Offenbach men är märkvärdigt lik honom för övrigt, då vem som helst kan finna det svårt att hålla benen i styr inför en galopp eller marsch av Minkus, till vars musik man gärna kunde spritta ut i en reguljär Can-Can. Hans musik är helt enkelt skojfrisk med mycket inslag av "ritsch ratsch filibombombom" och sådant. Den är rolig.

Han nådde den aktningsvärda åldern av 91 år, vilket få andra utom Sibelius och Gretjaninov nått, men framlevde sina sista dagar hemma i Wien långt efter att hans stora ryska karriär tagit slut.

Forskningen om honom fortsätter, då den tyvärr inte är lättillgänglig, då han tveklöst hör till de mest försummade av musikhistoriens mera intressanta dolda karaktärer. Då han egentligen inte gjorde stort väsen av sig utom på lokala tiljor är inte mycket känt om honom.

Filmer

Som alltid denna tid på året blir det inte många filmer sedda, men de som blir det brukar vara desto bättre. En regissör att lägga på minnet är Kathryn Bigelow. Hon regisserade år 2000 ett märkligt autentiskt drama kallat "*The Weight of Water*" (på svenska "Vikten av vatten") som tilldrog sig på en ö utanför New Hampshire, där 1873 ett dubbelmord begicks på två kvinnor, som aldrig har blivit uppkärlat. Personerna involverade var immigranter från Norge och en tysk. Först på plan var ett ungt nygift par som kom för att försörja sig som fiskare, sedan ankom hustruns bror och hans unga vackra fru, och till slut kom också systemens och broderns andra syster. Det var denna syster och broderns fru som blev mördade en stormnatt medan männen var ute och fiskade. Den enda mannen på ön var tysken, som låg reumatiskt handikappad till sängs. Det enda vittnet var den unga överlevande hustrun. Tysken hade tidigare gjort sig ökänd för sina närmanden mot kvinnorna, och han fälldes och hängdes för dubbelmordet på det enda vittnets utsago. Några bevis framkom aldrig.

Kathryn Bigelow har givit historien sin egen tolkning och presenterat en psykologiskt mycket trovärdig förklaring på det hela. Hon låter en modern kvartett besöka ön i nutid, då en av dem är en författarinna som vill forska i saken. Det är hon som skriver historien. Hennes man är en försupen poet, och dennes bror har en ung kvinna med sig. De två dramerna åskådliggörs parallellt och kulminerar i en dubbel storm med hundra år emellan, under vilken både morden begås 1873 och poeten omkommer då han försöker rädda livet på broderns kvinna, som genom eget slarv ramlat över bord.

Kathryn Bigelow har en närmast arkitektonisk begåvning. Hon bygger upp dramat från grunden och börjar långsamt för att sedan stapla kompositionen under säkert accelererande tills dramat når nästan outhärdliga höjder av spänning och dramatik.

Samma grepp finner man i den senare filmen "*The Widow-Maker*" om det ryska atomubåtshaveriet i Nordsjön 1962, där de två ansvariga kaptenerna, som nästan slåss med varandra under krisens outhärdliga stigande, spelas av Liam Neeson och Harrison Ford. Det är bara män med i hela filmen, som brutalt sågades av kritikerna

som tydligen inte förstod någonting, troligen irriterades av det långsamma tempot i början, tröttnade och gav upp innan det hade hänt någonting, medan dramat gestaltas vederhäftigt med en fullständigt övertygande nästan dokumentär tyngd och fantastisk psykologi. De värsta scenerna är när manskapet finner sig i att av omständigheterna vara tvingade till att utan skyddsdräkter gå in i kärnreaktorn och sanera. De kommer ut levande men döende. Det är ohyggliga scener, som bara blir ohyggligare genom att det faktiskt har hänt. Krisen hemligstämplades så länge Sovjetunionen varade, men efter 1989 kom historien ut genom de som varit med och överlevt, främst de två kaptenerna, som aldrig mera fick något befäl. Den huvudansvarige kaptenen ställdes inför krigsrätt efteråt av sovjetmyndigheterna, vid vilken rättegång den andra kaptenen vågade ta sin chef i försvar.

En mindre dokumentär men inte mindre övertygande krigsfilm var den snillrika "*A Matter of Life and Death*" (på svenska "Störst är kärleken") från 1946 om en pilot från ett störtat plan som inte borde ha överlevt men som gör det. Av detta har filmmakarna Michael Powell och Emeric Pressburger spunnit ihop en metafysisk skröna om liv och död och alla stadier där emellan. Den orättvist överlevande anklagas av andra krigsoffer för att ha klarat sig, dock har han inte klarat sig utan en betänklig hjärnskada, som gör att han hela tiden har kontakt med döden fast han lever. Hans läkare omkommer plötsligt i en motorcykelolycka, och som färdigt död åtar han sig att sköta den överlevande pilotens försvar. Som unik film i sitt slag är den oöverträffad i sitt vilda spekulerande och visuellt hisnande fantasteri om livets och dödens hemligheter där allting oavbrutet ställs på sin spets. David Niven spelar piloten med briljans och Roger Livesey hans läkare, medan Marius Goring är suverän som diplomatiskt sändebud mellan döden och livet.

Lyckligtvis görs det sådana filmer även ibland nuförtiden. Ett exempel var den praktfulla filmatiseringen av drottning Elisabet I:s liv i två delar med Helen Mirren som drottningen och Jeremy Irons som Robert Dudley. Tom Hooper hade regisserat med den äran.

En annan synnerlig lämplig film visades på midsommardagen, nämligen "*Under the Tuscan Sun*", en annan sann historia, om en amerikansk journalist som efter en uppslitande skilsmässa förlorar allt och lämnar allt, prövar lyckan i Italien och finner den. Man tror inte att det är en amerikansk film då den är så mycket mera italiensk, men med alla dess bedårande detaljer med bifigurer och ett antal kärleksförvecklingar bland birollerna, där Lindsay Duncan tar priset i excentrisk praktfullhet, är det en alldeles ovanligt underbart mänsklig film för att vara amerikansk. Även denna film har haft en kvinnlig regissör och manusförfattare.

Det gråtande trädet

- en sann historia.

Det var en dam som berättade historien.
Hon bodde i ett hus på landet
med en gammal väldig ek helt nära
vilkas grenar sträckte sig omkring det
och med rötter under källaren.
Hon fann det svårt att sova här i detta hus,
och småningom så började det göra ont i alla leder,
vilket var omöjligt att förklara,
då hon var helt frisk och hade inga fel.
Värk överallt och hopplös sömnlöshet,
helt oförklarligt, och så en förtvivlad sorg

så att hon bara grät för ingenting
alltmedan smärtorna blott tilltog outhärdligt.
Plötsligt fattade hon saken:
det var trädet som påverkat henne.
Hennes empati hade fört henne i kontakt med eken,
som helt nyligen fått två väldiga grenar kapade,
vilket givit trädet sådan bitter smärta
i konvalscensens helande process
och i försöket och ansträngningen att ej förblöda.
Trädet var två hundra år minst,
och vid en så avancerad ålder är amputation en känslig sak.
Ty träd är mänskliga, har känslor och har nästan samma DNA som vi.
Det har bevisats, att när träd huggs ner i skogen
känner andra träd det längst bort i den samma skogen,
som är som en organism och social kommun,
där alla träd kommunicerar, samarbetar
och hör samman med varandra.

Det var någonting om träd, om deras känslighet och mänsklighet
och om det faktum hur det faktiskt gör ordentligt ont
för hela Mor Naturen när de sågas ner.

Fotnot. J.R.R.Tolkien var en som verkligen förstod sig på träd när han skrev om
'Enterna' i andra delen av 'Ringens'-trilogin.

"Om ni tycker att naturen och växtriket är tråkigt, så finns det inget hopp för er."

- *Sir David Attenborough*

Regnbågsriddaren

Han är vår tids hjälte
men försiktig och diskret,
tar inga risker
men är säker på sin sak,
att han har rätt och kämpar för allt gott
som återstår i denna avartade värld,
där han försvarar allt som alls är värt att leva för.
Han slåss för Greenpeace och för tibetanerna
och demonstrerar mest för fred och tolerans,
har ingenting att göra med dogmatisk fanatism
men tror på reinkarnationen, själen och odödligheten
hos vartenda väsen som har liv,
och det är livet mest av allt som han försvarar
i dess alla former, kramar träd, planterar dem
och jagar valfångare bort från haven,
är mest engagerad i miljön och ej politisk
och drar ut på sina korståg mera underjordiskt
och mer effektivt, som kapten Nemo
mera dold och målmedveten under ytan.
Han finns överallt och växer ständigt
både effektivt och numerärt i båda könen,

och var du än träffar på en sådan
skall du känna honom (henne) väl igen
som pålitlig och sällsynt god som vän.

Kalender, juli 2007

3	Ken Russell 80 år.
4	Giuseppe Garibaldi 200 år. Gina Lollobrigida 80 år.
6	Vladimir Ashkenazy 70 år.
7	Marc Chagall 120 år.
17	Barbara Stanwyck (Ruby Stevens) 100 år.
23	150-årsminnet av Domenico Scarlatti.
25	Tunisien 50 år som republik.
27	Enrique Granados, en av de mest spanska av alla kompositörer, 140 år.
29	Sigmund Romberg 120 år ('Ökensången')

Idealresan, del 3 : Bulgarisk avslutning.

Den kanske bästa stunden i Nova Leski var när vi uttröttade efter det varma svavelbadet och nästan upplösta var på väg hem till Ivan i hans bil, och han sade: "Bara ett litet glas vin på vägen." Han hade stannat vid en byakrog, det var sent, och där inne satt det bara fyra gubbar kvar och festade. Vi hade då före badet haft en gedigen middag med obegränsade mängder vin och *rakia* (bulgarisk sprit) och därefter suttit i timmar i svavelbadet. Väl inne på krogen blev vi sittande där, och det blev inte *ett* glas vin. Så fort något glas var tomt fyllde krogvärderna det till brädden igen utan att ta betalt. Så höll vi på till klockan ett.

Problemet i denna by är att det finns för få kvinnor. De som en gång fanns har med ungdomarna flyttat in till staden, och kvar finns bara äldre gubbar och en och annan gammal käring, som Ivans mor. Ivan har haft familj, men jag förstod inte var hans fru och båda barn var. De var bara borta.

Vi diskuterade omgående hela världshistorien med utgångsläge från Alexander den store (naturligtvis, vi var ju i Makedonien,) och Ivan berättade historier. En handlade om hur makedonierna blev utan land. När hela världen var uppdelad i politiska länder och makedoniern fann sitt land delat av tre andra gick han till Gud och klagade. Gud sade: "Men de var alla här igår och fick sina länder. Varför var du inte med?" "Jag satt på krogen," bekände makedoniern. "Jag förstår," sade Gud. "Kom med här in till mig, och jag skall fixa dig en plats här närmast mig i min egen krog i stället." Och så fick makedoniern åtminstone bättre sällskap än något annat land.

Det hade varit problem med EU från början, som försökt påtvinga främmande lagar och förordningar och bland annat infört en skatt på all hembränning. Alla brände hemma, och för många fattiga var det deras enda lyx i livet. Inte kunde de betala skatt för att de arbetade och producerade sin egen medicin. Bulgariens största och kanske enda problem var den utbredda fattigdomen. De flesta levde långt under existensminimum medan reformerna, friheten och kapitalismen sedan 1989 mest bara hade fyllt maffians fickor, som blivit stormrik genom svartbyggen och exploatering. Det fanns hela nya stadsdelar i Sofia, hur lyxiga villaområden som helst, som alla var olagliga.

Det bästa med mitt makedoniska äventyr var dock att jag hade funnit en ny vän. Vår värd Ivan, den entusiastiske makedoniske nationalisten, var kanske den mest sympatiska och älskvärda person jag än så länge funnit i Bulgarien. Han talade flytande tyska då han bott och arbetat 13 år i Jena i Sachsen, där hans fru levde med deras båda söner 16 och 12 år gamla. Han hade tvingats tillbaka till Bulgarien då han förlorat sitt tyska jobb men grundat en egen firma i sin hemby och levde tämligen flott. Även Lilly var ju en sådan bulgar som arbetat många år i Tyskland och haft barn och familj där men ändå valt att återvända till

Bulgariens extrema men charmiga torftighet. Ivan var ingenjör med vägkonstruktion som specialitet, och det fanns mycket för en sådan att göra i Bulgarien.

De båda tyska gubbarna var en god vän till honom med sin kompis, Wilfred och Frank. Wilfreds son hade varit studiekamrat med Ivan i Sofia, och så hade vänskapen uppstått. Wilfred brukade komma årligen. Han hade aldrig haft problem med sina bilresor, men hans bil var ganska anspråkslös, och han var helt på det klara med att han aldrig kunde lämna den obehållad. En utländsk bil i Bulgarien fick man bara behålla om man ställde den hos goda vänner eller under bevakning. Jag skulle ju egentligen ha kommit med bil i år, men vi hörde så hemska historier om svenskregistrerade bilar på Balkan, att min eventuella förare med sin Porsche backade ur. Bland annat hade en turk kört ner till Turkiet i en svenskregistrerad Volvo och i Bulgarien prejats av vägen av biltjuvar eller vägpirater. Hade det inte varit en Volvo hade bilen blivit skrot. Turken menade att Bulgarien och Turkiet var jämlika när det gällde barbari och kriminalitet.

Vädret blev sämre som det hade lovat, efter vårdagjämningen bröt det ut blix och dunder och hällregn, och det regnade över oss hela vägen tillbaka till Sofia. I Spanien och Österrike var det snöstormar på gång, vintern var där tillbaka med besked, och utsikterna lovade ännu sämre väder. Det var bara att börja inrikta sig på Konstantinopel.

Som kompensation för förlusten av "*Nabucco*" insisterade dock Diana på att jag skulle stanna över torsdagen för ett besök hos Sofias filharmoniker och en Haydn-konsert apropå dennes 275-årsdag den 31 mars. Jag blev så illa tvungen. Konserten omfattade en symfoni, en pianokonsert och en mässa, "*Nelsonmässan*", men symfonin var bäst, nr 88 "*Björnen*" med en underbar minore-trio i tredje satsen. Pianokonserten var intetsägande, medan mässan var väl martialisk för att vara en mässa.

Mera musikaliskt fullödigt var då den lilla kvartetten inne i Alexander Nevskij-katedralen, som sjöng sina fyra olika stämmor med samma bredd och djup och klangfullhet som om de fyra solisterna varit en hel kör. Detta var fullkomligt imponerande.

Dock hann vi med ett sista musikaliskt evenemang. Helt överraskande fick vi tillfälle att få njuta av en uppsättning av Tjajkovskijs "*Eugen Onegin*" i enkel scenografi men med helt realistisk kostymering – alla var 1830-talsenliga. Det kunde inte bli bättre. En fröjd för ögat och för örat, som gjorde både Tjajkovskij och Pusjkin full rättvisa blev min bulgariska avslutning denna gång. Jag låg två dagar efter tidtabellen, men det hade det varit värt. Jag hade aldrig stannat längre i Bulgarien och aldrig kunnat vara nöjdare där.

(I nästa nummer: *Konstantinopel*.)

Succéresan, del 12: *Påskan*.

Alberto är min trevligaste släkting, och hans hustru är den vackraste kvinnan i släkten. Äntligen fick jag träffa dem igen hemma hos sig vid en präktig lunch med pasta, stek, ostbricka, vitt vin, avec och fyra oöverträffbara koppar kaffe. Vi pratade om allt men mest om det italienska valet, som Alberto var rätt man att resonera med om, ty han var experten på området, och genom honom fick jag äntligen veta svaret på ett mysterium som hade förbryllat mig: varför hade Sicilien plötsligt blivit högerorienterat? Svaret var den illegala invandringen framför allt från Afrika, Orienten (muslimer) och Kina. Det sistnämnda var ett nytt fenomen i Italien. Jag hade förbryllats av att stöta på så mycket kineser på tåget, som i allmänhet saknade biljetter och inte kunde italienska. Alberto belyste problemet. Kineser tar sig in massvis i Italien illegalt för att arbeta på slavkontrakt på hemliga orter instängda i plomberade ghetton. Det är den kinesiska maffian som opererar och smugglar in dem. Deras slavkontrakt är på fem år, varefter de är fria, om de överlever. Ingen vet hur många sådana illegala kineser (från kommunist-Kina) det finns i Italien, men de måste redan vara hundratusentals och blir bara fler hela tiden, då det är en så lönsam verksamhet emedan dessa kinesiska slavarbetare är Italiens billigaste arbetskraft. Afrikanerna och muslimerna är ett gammalt problem och surdeg, de flesta illegala invandrare även de, som politikerna aldrig gjort något åt medan bara högern pratat om det.

Den stora paradoxen i Italien är det röda bältet Toscana-Emilia-Romagna med Florens och Bologna i centrum, Italiens centrala kulturbygder, där alla vänsterradikaler i allmänhet

är rika. Slutresultatet av valet är att vänster-centern har minimal majoritet i parlamentet med en något större genomslagskraft i senaten (överhuset), som äger att ratificera eller kräva revidering av alla lagförslag. I parlamentet (kammaren) kan alltså allting saboteras, då många lagförslag kan väcka söndring inom vänstern, då till exempel ett av vänsterpartierna (*la Margherita*) är ärkekatolskt. Lorella menade att Italien i denna ställning skulle bli oregeringsbart medan Romano Prodi ändå menar att det kan regeras. Det återstår att se.

Frågan är om ett land som Italien över huvud taget kan regeras av något parti ens med egen majoritet. Italien är ett mycket katolskt land där den katolska kyrkan, religionen och moralen tas på största allvar, men efter påskgudstjänsten, den kanske heligaste på hela året, på själva påsksöndagen avslutades denna i Santa Maria Antica i Verona, en av Italiens äldsta och heligaste kyrkor från 700-talet, med allmän chokladutdelning. Påskägg av choklad hör till Italiens påsktraditioner, men att i kyrkan plundra ett sådant för allmän utdelning i stället för kommunionen måste väl ändå betraktas som något profant. Vad har choklad med påsken att göra? Likväl försvarade min kusin Cristina detta med att det var ett korrekt sätt att fira påsken och uppståndelsen eftersom kyrkan gjorde det.

Alberto belyste det kuriösa faktum att det i Kampanien och Neapel påträffats 8000 blinda som hade körkort, ägde bil och körde bil. För att bli bekräftad som blind krävs det läkarintyg och flera andra myndighetsintyg för att få åtnjuta en ögonhandikappads alla förmåner och pensionstillägg, vilket tydligen dessa 8000 blinda med körkort och bil och daglig körvana alla hade lyckats skaffa sig. Ingen myndighet kunde åtgärda detta problem. Då måste man fråga sig: vad har väl någon myndighet för möjlighet att göra sig gällande i Italien?

Påskdagen förlöpte i traditionell ordning med stor familjebankett med alla tänkbara viner och rätter från klockan 13 till 20. Allt var lyckat. Vi var tolv till bordet (eller 11 – om man beräknar att barnbarnsbarnet Maddalena var ganska litet och ännu under två år) och samvaron var positiv och uppbygglig alltigenom. Det var bara att konstatera att familjelyckan i Verona var bättre än någonsin, den veronesiska matkulturen bättre än någonsin och att resan hade krönts med en avslutande middag som var den bästa under hela resan.

Det blev samtidigt min sista dag i Italien, ty följande dag skulle Achille och Ida på pilgrimsresa till Lourdes, varför det var lämpligt att jag försvann. Efter den stora lyckade och värdiga finalen var det inget annat att göra än att slå till reträtt.

Just i dessa dagar exploderade äntligen våren i Verona. Jag hade mött den i Grekland, sett den triumfera i Bari och åtnjutit dess mest fulländade skönhet i Piemonte inför de ännu snögnistrande Alperna medan den först nu, efter mitten av april, slog igenom även i Venetien. Dock var allting en månad försenat, Castagné var ännu tillslutet och väntade på uppstädning efter vintern varför vi inte, som vi hade brukat, kunde ha en påskeftersits där uppe på kullarna, vilken vi i stället genomförde hemma hos Paulo, där en video från Giordanos bröllop spelades upp, under vilken man däst av alla rätterna och vinerna ofrånkomligt inte kunde göra annat än i fullaste välmåga somna in.

(I nästa nummer: *Hemresan (avslutning)*)

Rehabiliteringsresan, del 7: Vila i Naini Tal.

Naini Tal erbjöd sig för mig som mera av ett paradiset än någonsin. Vädret var idealiskt, och jag hade egentligen inte haft någon ordentlig vila på hela resan hittills, så jag passade på nu och tog hela söndagen fullkomligt ledigt.

Det var den andra reseveckans sista dag, och allt hade gått fullständigt väl hittills. Vädret hade ställt till det ibland, men det var allt. Det hade varit förhållandevis varmt, temperaturen hade aldrig sjunkit under 15 grader på något hotellrum, och jag hade haft bästa tänkbara utbyte av Halvar som min reskamrat så länge han hängt med. Han hade imponerat på mig med att varje morgon stå på huvudet 3-5 minuter, jag hade ju nästan hela detta år i Göteborg lidit av huvudvärk varje morgon, denna huvudvärk hade nu försvunnit i Dharamsala men återkom i Almora, varför jag provade att stå på huvudet. Det gav genast resultat, förbättrad koordinationsförmåga, bättre kroppskontroll och större rörlighet och

livlighet och ljusare disposition, så jag fortsatte med det, lite längre för varje dag. Halvar hade försäkrat mig att jag borde bli av med all huvudvärk på det sättet.

Jag hade mailat honom från Almora och Naini Tal men ej fått något svar. Han kunde mycket väl ännu vara kvar i Joshimath, då vädret nu blivit så mycket bättre.

Däremot hade jag fått flera mail från patienten i Göteborg, vars välgång och välfärd jag var djupt engagerad i. Hennes först diagnosticerade hjärntumör av fjärde graden hade visat sig vara ett slaganfall, hon hade genast kommit på sjukhus med förlorad känsel i ena armen, vilken hon nu redan återvunnit. Då hon var i god form annars var prognosen trots allt god, men hon måste vila i åtminstone tre veckor innan läkarna kunde avgöra om något ytterligare skulle göras för henne. Det var lugnande nyheter som bidrog till att jag kunde slappna av i Naini Tal.

Den andra morgonen när jag gick upp till Naini Peak (2611 meter, bara 700 meter rakt upp) var det litet kyligare och första gången man alls kände av någon briskhet. Detta var den 6 november. Man såg helt klart båda morgnarna hela det nordvästra Himalaya från Nepal till Kamet i västra Tibet, ehuru något dis låg i luften. Det hade gärna fått vara ännu kallare.

En annan positiv kuriositet var att jag på hela resan hittills inte hade lyckats få ett enda lössbett. Det var första gången. Det hade alltid varit oundvikligt tidigare, alltid hade det någonstans förekommit osynliga sänqlöss, så att man vaknat till ett oavvisligt kliande av utslag på morgonen, men den plågan hade under denna resa aldrig infunnit sig.

Strax innan jag lämnade Naini Tal fick jag äntligen ett livstecken från min reskamrat Halvar. Han hade haft det bra den sista dagen i Joshimath, tagit sig upp till hindutemplet i skogen ovanför Auli och lyckats hinna ner igen till Joshimath innan molnen tog över. Följande dag, när jag tog mig från Gwaldam till Almora, tog han sig ner till Rishikesh igen och på torsdagen till Dehra Dun för att söka upp några AA-sällskap. Han mottog min rekommendation av Naini Tal å det varmaste och ville verkligen försöka ta sig dit.

Nedfärden från Naini Tal de tre milen till Kathgodam var lika idyllisk som vanligt i den gamla billiga trasiga och skakiga bussen, där jag fann en ny vän i min medpassagerare, en indisk älskare av naturen. På stationen i Kathgodam var det ideligen strömavbrott. Allt blev svart helt plötsligt, och när alla restauranggästerna fått tända stearinljus att belysa sin mat och sina tekoppar med kom strömmen plötsligt på igen. Denna procedur, med total blackout, utdelning av tända stearinljus och perfekt timing i återkomsten av strömmen precis när alla fått sina tända stearinljus upprepades tre gånger. Det var lika roligt varje gång.

Där förekom tre andra västerlänningar som skulle till Nepal via Delhi. De hade trekkat norr om Almora och skulle nu in i Nepal från väster, varför vi diskuterade Nepal ingående. De visste att berätta, att i oktober hade alla hotell varit fullbokade och att följaktligen livet där var på väg tillbaka till normalt tillstånd i skenande fart. Maoisterna ville inte lämna ifrån sig sina vapen, liksom IRA i Nordirland vägrat samma sak i många herrans år, men det var det enda problemet, och det var bara att vänta ut dem medan demokratiseringsprocessen fortsatte. Det gick stadigt åt rätt håll.

De tre vännerna var från Skottland, London och flickan från Spanien. Hon hade varit mycket i Kina och planerade för nästa år en resa upp för Kina in till östra Tibet, vidare genom hela Tibet till Ngari (kinesiska: Ali) och till Kashgar för att sedan fortsätta till Kirgisien. Varför inte?

Jag avnjöt tre kannor te utom en god tali-middag där på tågrestaurangen, och när de flesta restauranggästerna avlägsnat sig slocknade inte ljuset fler gånger. Mitt tåg gick först klockan 10.

(I nästa nummer: *Jim Corbett.*)

Konferensresan, del 9: En kall dusch i Lamayuru.

Vilken befrielse att äntligen en morgon vakna upp i Ladakh utan att det regnade! De trekkande fransmännen, som tagit skydd hos min familj från den översvämmade campingplatsen, satt till och med ute i solen och drack sitt te. Fastän mina krafter återvänt och jag till och med kunde göra armhävningar igen var jag glad att jag valt att stanna en vilodag extra, som kunde utnyttjas till promenader och fotografering. Solen kom till och med

fram på riktigt under dagen, så att man kunde frossa i den rika Temisgamdalens grönskande rikedom.

Under dagen kom en annan fransk vandrerska från Likir in på mitt gästhus. Hon deltog i middagen, vilket också en italienska från campingen gjorde, så vi hade en mycket angenäm trespråkig samvaro under kvällen.

Emilie från Paris var 25 år gammal och första gången i Indien. På sin flykt från monsunen i Indien hade hon kommit upp längs Manalivägen just när de värsta regnen föll. Bara några mil från Leh hade forsarna brutit igenom vägen, det var kolmörkt klockan 10 på kvällen, och jeepen kunde inte fortsätta. De måste övernatta i ett tält som läckte och som dessutom var belamrat med stinkande bensinfat, medan det ösregnade hela natten. Efter några timmar vaknade hon upp alldeles groggy av bensinångorna och måste gå utanför tältet, där hon föredrog att sitta de återstående sex timmarna av natten i ösregnet.

Men det var ingenting mot vad hon hade varit med om i Thailand när tsunamin kom. Hon hade flugit ner den 25.12.2004 och bott i en bungalow vid stranden, när hennes vänner plötsligt skrek: "Fly! Fly!" och hon måste fly halvnaken direkt ur sängen upp i skogen där den andra tsunamivågen ändå hunnit upp dem, så att de måste kämpa för livet eller dränkas. Efteråt vimlade skogen av dränkta lik, mest minderåriga barn. Hon stannade kvar i sex månader för att delta i det omfattande efterarbetet framför allt med letandet av försvunna personer och identifikation av oigenkännliga lik. Liksom alla jag känt som upplevde tsunamin satte traumat in först efteråt, och även sex månader efter katastrofen var det omöjligt för Emilie att återgå till sitt jobb som modefotograf.

Zarah från Florens var drejare, varför jag kunde rekommendera åt henne krukmakarkulturen i Likir. Även hon var första gången i Indien men hade goda vänner i Manali. Emilie hade inte trivts i Manali på grund av massorna av missbrukande israeler där. Detta fenomen är mycket beklämmande. På bussresan från Manali hade det framför mig suttit två helt unga israeler, tydligen homosexuella, vilkas enda samtalsämne under hela resan hade varit olika typer av hasch och andra droger. Jag och Emilie och Zarah var helt överens om att, ehuru israeler som reste i grupp vanligen gjorde sig odrägliga, så hörde de ensamma israeliska resenärerna till de bästa i världen. Så är det för resten med alla turister: de ensamma kan resa och sköta sig, medan gruppsällskapen bara gör sig avskyvärda.

En av dessa ensamma israeler hade deltagit i Lehkonferensen. Under den pågående Libanonkrisen hade det under en dag avfyrats 200 raketer från Libanon mot Israel, men bara en israel hade omkommit i detta raketregn, och det råkade vara min väns bästa vän. Han efterlämnade en hustru och spädd dotter. Naturligtvis hade de inget med kriget att göra.

Den allmänna uppfattningen tycks vara att Israel överreagerade inför Hizbollahs kidnappning av två gränsvakter. Att starta krig för det var att köra över alla diplomatiska möjligheter och dålig politik, helt i enlighet med den korkade rådande Bush-andan i Washington. Genom kriget skulle Hizbollah bara få mera vatten på sin kvarn genom alla oskyldiga libanesiska martyrer, varpå fler skulle ansluta sig till Hizbollah än någonsin. Kort sagt, det lönar sig aldrig att accelerera en våldsspiral. Jag väntar ännu på belysning av den andra (israeliska) sidan av saken.

Det blev en hemsk natt, ty lågtrycket återkom med mera regn. Emilie och jag hade vår sista frukost tillsammans hos Gopas i Temisgam i väntan på Zarah, som inte dök upp, så det var bara för oss två att sedan traska iväg i regnet. Vi gick ifatt Zarah på halva vägen ner. Hon hade valt att hoppa över frukosten.

Även Zarah hade haft sin erfarenhet av det ominösa Tar La. Hon hade kommit från Lamayuru och tänkt ta Tar La från Wanla, men när hon kom med sin guide till foten av Tar La (ett brant pass på 5200 meter) hördes det ett överväldigande dån ovanifrån. Det var ett ras. Guiden avrådde från att ens försöka klättra över Tar La med möjliga färska ras på vägen i det kritiska vädret. Jag mindes mina båda italienska vänner från förra året som faktiskt tagit sig över Tar La, där uppe förväntat sig den häpnadsväckande utsikten och bara funnit moln och dimma, varefter de kommit ner på andra sidan i världens eländigaste tillstånd. Zarah med sin guide hade måst följa den konventionella jeeppvägen tillbaka från Wanla.

Vi skildes sedan i Nurla vid landsvägen med Indus brusande vilt nedanför oss. Zarah tänkte sig till Likir för att studera krukmakarhantverket där medan Emilie och jag skulle till Lamayuru. Problemet var vägen och vädret. Frågan var om vägen alls var hel från Leh och om det alls skulle komma någon buss eller inte. Det skulle snart visa sig att våra värsta

farhågor skulle besannas. Vi chansade på första bästa truck, den stannade vänligt nog och tog upp oss, det var två unga Kashmiris som skulle till Srinagar, och chauffören var mycket pratsam om man dock bara förstod en bråkdel av hans rotväliska. Vid Khaltse informerade han sig från polisen om vägens tillstånd. Ännu en bro hade sprängts av vattenmassorna, och vägen till Leh skulle vara stängd i minst två dagar. Vi hoppades att Zarah åtminstone skulle kunna komma fram till Likir.

Men vi kom lyckligt fram till Lamayuru, och det var bara vädret som inte var gott – jag hade aldrig tidigare färdats upp till Lamayuru i regn. Mina gamla vänner, mitt värdpar i hotell Dragon, var båda hemma, men tyvärr hade alla rummen beslagtogs av en sådan där odräglig mastodontgrupp. Vi fick dock plats i köket, och det hade vi ingenting emot. Så kom sanningsens ögonblick: den äntliga duschen.

Jag hade inte kunnat tvätta mig sedan Leh för fyra dagar sedan. Familjen hade haft ett tvätttrum men inget rinnande vatten. Den äntliga duschen i Lamayuru hade alltid varit lika efterlängtd.

Emellertid var detta års duschupplevelse i Lamayuru helt i samklang med de ruggiga omständigheterna, det kalla regniga vädret och den totala bristen på värmande solsken. Vattnet var således iskallt och möjligen under 10 grader. Att tvåla in sig och tvaga sig i detta isvatten direkt från glaciärerna var således en tortyr, som man ändå gärna utstod, då det trots allt kändes friskt efteråt och man var ren. Att man sedan (med mitt kroniska låga blodtryck) förblev frusen i timmar efteråt fick man helt enkelt, som allt annat rått och kallt elände på denna resa, överleva.

(I nästa nummer: *Vändpunkten.*)

Lycklig resa med komplikationer, del 18: Kontroversiell Nubraexpedition.

Vi kom iväg enligt tidtabellen klockan nio, sex italienare och jag i två jeepar, men snart försvann den andra och hördes aldrig mera av. Vi fruktade att de vänt tillbaka. Paret i min bil var från Rom, ett ungt förtjusande par där hon var buddhist, medan de fyra i den andra bilen var från Padua. Av padovaner kan man vänta sig vad som helst utom det rimliga.

Det var märkvärdigt litet trafik denna söndag upp till Nubra. Vi passerade inte ett enda fordon och mötte ytterst få. Den enda bil vi passerade var en jeep som fått motorstopp och stod och rykte – kylarproblem. Längre upp passerade vi ett ivrigt sällskap som var uppe i bergen på 4800 meters höjd bara för att skörda nässlor. De växer rikligt på sådan höjd i Himalaya och är ytterst näringsrika.

Uppe vid passet Khardung La på 5600 meters höjd var det dock liv och rörelse överallt med gruppfotofering och souvenirbutiker på gång överallt. Senaste år hade passet varit ödelagt av vinterns stormar. I år var det i bättre skick än någonsin, och de hade till och med konstruerat ett litet hindukapell där alla hinduismens främsta gudar hade sitt lokus inklusive Jesus. Det var rörande.

Vi kom ner i Nubra, men vädret var oroligt och lovade ingen bättring. Likväl fotograferade Anna och Marco av hjärtans lust och jag också.

Vid North Pollo, vår första terast efter passet, återfann jag mitt sympatiska israeliska par från Likir, där hon legat sjuk. De hade fått avbryta sin *trek* för hennes hälsas skull och tagit bussen tillbaka till Leh samma dag jag lämnade Likir. Nu hade de varit i Nubra, de mådde mycket bättre och tänkte nu återvända till Likir för att göra om trekförsöket på nytt. Jag varnade dem för alla de fallna broarna men önskade dem lycka till.

Vi försökte få plats på förra årets förträffliga härbärge Namgyal, men tyvärr var det för ovanlighetens skull fullbokat just för denna dag. Vi fick nöja oss med Saser i stället, där vi dock fick god mat även om elektriciteten inte fungerade.

Vår första utflykt gick till klostret i Sumur, som är modernt och tämligen avskräckande, men det finns ett gammalt högre upp med mycket vackrare läge. Det ligger i ruiner och är helt övergivet men är ett mycket mer fascinerande ställe än det moderna klostret från 1962. En lokal begåvning berättade att ruinen varit ett kungligt palats. Det hade just den övertygande karaktären av ett sådant ställe.

I det nya klostret trängdes alla turisterna medan alla kapellen var låsta. Till slut kom det en större italiensk grupp, som genast blev insläppta. Italienare har en kuriös talang för den tibetanska kulturen. De hittar fram överallt och blir insläppta överallt. Så var det redan på Giuseppe Tuccis tid, en av alla tiders främsta tibetologer, som blev insläppt överallt där Sven Hedin inte fick komma in. Tack vare denna italienska grupp blev även jag med Anna och Marco insläppta i det allra heligaste.

På vägen därifrån till Panamik, det nordligaste i Indien som någon utlänning får beträda, såg vi ute i sanddynerna en strandad jeep med en grupp människor som avlägsnade sig ifrån den. Vi fruktade att det var vår förlorade syskonjeep.

På vägen tillbaka från Panamik i skymningen kunde vi se att den strandade jeepen stod kvar ute på vidderna. Vår chaufför stannade, och vi gav oss iväg till fots för att undsätta den. Mycket riktigt, det var vår syskonjeep med de fyra padovanerna. De hade kört rätt ut i öknen mellan Sumur och Panamik och fastnat med ett hjul i en sandgrop, och där satt de. De hade lämnat chauffören åt att fixa bilen medan de själva gav sig ut i öknen för att uppsöka en legendarisk önskekälla. I det momentet kom vi och räddade dem. Vi fick bilen på fötter, och Anna och Marco inbjöd de fyra padovanerna att komma till vårt gästhus och dela middagen med oss. De skulle försöka. Om de kom var det bra, och om de inte kom kunde vi nog överleva det också. De kom aldrig.

Sålunda fick vi intaga vår underbara middag ensam med en skön kanadensiska från Montreal efter en elvatimmars jeepresa från Leh och omkring i Nubradalen. Naturligtvis var vi trötta och hungriga, men middagen läkte alla sår, varefter vi kunde pusta ut och sova ut.

Kanadensiskan hade kommit med buss. Det hade varit mycket strul med den bussen. Två bussar hade avgått, en för lokala passagerare och en för utlänningar, och då dessa bussar varit identiska hade det utlöst kaos, i synnerhet emedan många platser var dubbelbokade på båda bussarna. Upp till tre passagerare kunde ha samma sittplatsbiljett. Så det var bara att slåss om platserna.

Bussresan skulle ha tagit sex timmar men tog åtta. De startade klockan sex, försenades från början och kom fram på eftermiddagen. Vår jeepresa var då effektivare, vi kunde stanna när som helst och fotografera, så fastän den var dyrare var den åtskilligt bättre. Jag fick kanske tacka min lyckliga stjärna att jag kommit undan slagsmålen om bussarna.

(forts. i nästa nummer.)

Jubileumsresan, del 16: Tibetfrågan.

Ett fenomen som Indienresenärer alltid får tampas med är folk som undrar varför de alls far till Indien. Både hinduer och västerlänningar ställer sig ofta undrande inför västerländska Indienresenärer, i synnerhet sådana som faller och återvänder år efter år, som jag, nu för sextonde gången på tretton år. Det verkar ju inte klokt.

Det förekom inte mycket Indienresenärer när jag kom första gången, och även andra resan kände jag mig ganska ensam. Gradvis har turismen ökat sedan dess, inte explosionsartat men säkert, och mest beroende på det att de som en gång rest till Indien oftast återvänder och fortsätter att återvända. De fascinerar av landet som de rent intuitionsmässigt känner att de har mycket att lära av. Indien är ju faktiskt världens äldsta kulturland där dess uråldriga kultur aldrig ens har avbrutits, utan hinduismen är samma soppa av filosofi, animism, symbolism och övertro idag som för 4000 år sedan.

Dock blev min första kärlek i Indien och anledningen till mitt första fall inte Taj Mahal, ehuru det var en förträfflig introduktion, och inte Benares, som fyllde mig med misstro, utan Darjeeling, som fortfarande var mer brittiskt än indiskt. Det var kvarlämningarna av den brittiska kulturen i Indien jag föll för och inte den indiska. Sedan dess har jag sett en medelklass växa fram i Indien som är helt avskräckande, den nyrika inhemska indiska turismen är lika vulgär och kitschartad som den amerikanska, och de kan lika litet bete sig. Turisterna från Calcutta, Delhi och Bombay som reser upp i bergen är plufsiga, bortskämda och fula, de orkar ingenting, de kan betala för guider och ponnies som de bara blir en belastning för och de kommer aldrig fram, de är ohyfsade och kan bara kommendera och

ingenting göra själva, och de för värre oväsen än de ökända israeliska gängen. Kort sagt, de är värre än de gamla kolonialisterna, som ändå hade stil.

Det var denna stil jag lärde mig älska i Indien där den ännu finns kvar, och jag fann den också alltid hos moderna engelsmän som reser i Indien, ibland även hos kanadensare, australiensare, sydafrikaner och nyzeeländare men aldrig hos amerikaner. Och denna stil var särskilt intakt just i Darjeeling, där dess sammansatta befolkning av nepaleser, tibetaner och sikkimeser tacksamt tagit över den och förvaltat den (genom att bland annat driva Indiens bästa skolor där), så att den brittiska kosmopolitiska andan kunde fortleva i Indien. Man stötte även sporadiskt på den på andra platser, som hos mr Shah i Almora och hans föredragande av den gamla brittiska tiden mot den indisknationella, som i McLeod Ganj bland tibetanerna i Dharamsala, i andra liknande ställen i Himachal som Simla, Manali och Dalhousie, i Kashmir och Calcutta, det brittiska imperiets andra stad, och egentligen överallt där hindunationalismen inte var den dominerande som i Bihar och Uttar Pradesh.

Till detta kom det tibetanska elementet, dessa 130,000 flyktingar från Tibet, ett enastående kvalificerat kulturfolk med en större höghet i anden än några andra, som i Indien levde på nåder och ofta var illa sedda.

Johannes jämförde en gång den tibetanska situationen med Finlands. "Föreställ dig att Sovjetunionen hade vunnit i Vinterkriget och ockuperat hela Finland, därpå förstört alla dess kyrkor, kloster, skolor och bibliotek, tvångsinfört ryska som obligatoriskt språk som, om man inte behärskade det, utslöt en från samhället, att man sedan bara kunde få fotfäste i samhället om man lät sig indoktrineras av Stalin och hjärntvättas till okritisk marxist, att sedan ryssarna gick in för att tvångssterilisera så många finska mödrar som möjligt, och att de sedan genomförde en masseexport av ryssar till Finland, där sedan bara ryssarna fick alla viktiga jobb, 7,5 miljoner mot finnarnas fem. Föreställ dig detta scenario, och du har bilden klar av vad som har fått hända i Tibet med Englands, Indiens, Frankrikes och Amerikas tysta medgivande."

Jag trodde aldrig han skulle ha kommit fram till Manali före mig, men när jag gick till det stora klostret i nedre delen av staden var han nästan den första person jag såg, där han stod tillsammans med de andra munkarna vid ingången till templet spjuveraktigt leende, och han sade: "Du ser ut som om du såg ett spöke."

"Men hur i all sin dar hann du hit före mig genom hela Nepal?"

"Du glömmer att jag är van att resa här och att det har gått fem dagar sedan vi senast sågs. Det tog väl bara två dagar för dig själv hit?"

Han bekräftade att den västra "porten" till Nepal från Naini Tal inte beredde några som helst svårigheter längre och att den troligen snart skulle bli den av västerlänningar mest anlitade ingången till Nepal, då den var så nära Delhi. Sannolikt skulle den därmed även bli den säkraste, medan Raxaul och Sunauli skulle bli mindre viktiga. Raxaul var alltid den mest illa beryktade, då den låg mitt i Bihar och alla världens skojare väntade där som hyenor på att få skinna västerlänningar. Om det var vid någon gränsövergång till Nepal som man kunde träffa på maoister så var det där.

Emellertid bekräftade Johannes mitt intryck, att maoisterna var ytterst nyckfulla och opålitliga. De kunde plötsligt visa sig aktivt militanta och framgångsrika för att sedan lika plötsligt försvinna helt. De var helt ofarliga för turister, medan lokalbefolkningen led av deras terrorism, då de rövade bort barn och hjärntvättade dem.

Men Johannes var trött på Nepalstöket, som han menade var underordnad den vida mer angelägna Kinafrågan, som berörde hela världen. "*We are in for the killing now,*" menade han på fullt allvar, när han beskrev situationens utveckling i Kina.

Det värsta som Kina har gjort under maoisternas ledning är inte folkmorden och massteriliseringarna, kulturrevolutionen och skräckväldet, diktaturen och den etablerade maktmaffians laglöshet och ofelbarhet, utan det värsta var vad de hade gjort själva landet, som idag kunde betecknas som världens största miljökatastrof. Sedan 1949 har Kina avverkat 40% av Tibets skogsareal, och därmed har Yangtsedalen förlorat 85% av sin växtlighet. Därmed har Yangtses erosion accelererat så mångfaldigt att Yangtses bortförande av jord ut i havet är mer än Nilens, Mississippis och Amazonflodens tillsammans. Som resultat har översvämningarna av Kinas floder resulterat i värre katastrofer än någonsin för Kinas befolkning. 1998 omkom 10,000 medan 240 miljoner led skador av översvämningarna, vilket kostade Kina 37 miljarder dollar. Asiens 10 största floder rinner upp i Tibet, och liknande

skador som Yangtzes har även konstaterats med de andra floderna, särskilt Brahmaputra i Assam, Salween i Burma och Mekong i Laos, Kambodja, Thailand och Vietnam. En annan flod, Gula Floden, Huang Ho, har förlorat 23% av sin vattenmängd till följd av ökenspridningen från Gobi efter obegränsade kalhyggen. Som resultat står Kina inför vattenbrist i 400 städer. Kolbränning på hög höjd har lett till sura regn, och miljöförstörelsen genom förgiftningen av luften har lett till skenande cancerstatistik, då lungcancer idag är Kinas vanligaste dödsorsak. Samtidigt minskar både nativiteten och medelåldern. Kinas skändning av Tibet har lett till att Tibets medelålder reducerats till 40 år, den lägsta i världen, och sannolikt har utarmningen av Tibet även gjort landet till världens fattigaste land.

(I nästa nummer: *En liten tibetansk by.*)

Läget i Dharamsala: Tibets tragiska situation (uppdaterad överblick)

Idyllen i Dharamsala är i många avseenden bedräglig. Dalai Lama döljer sina sorger bakom ett muntert yttre, som få kan gissa sig till vilka avgrunder av bekymmer det gömmer. Han vet att han inte kommer att leva för alltid, och den folkspillra av landsflyktiga utsatta statslösa tibetaner han leder har inte mycket hopp kvar om att någonsin få uppleva ett fritt Tibet.

Munkar och nunnor som lyckats fly från tortyr och fängelse och förnedring i Tibet under ohyggliga umbäranden och ej sällan med förlorade lemmar vet att deras förtvivlade offer kan ha varit förgäves.

Den unikt andliga civilisation som blomstrade i Tibet fram till 1950 är Kinas kommunistiska regim fortfarande fast besluten att utplåna alla spår av, om dock dess metoder förändrats under åren. Från brutalt övervåld med förstörelsen av över 6000 kloster och tempel och likvideringen av 1,2 miljoner tibetaner (av vilka en tredjedel var munkar och nunnor) har regimen övergått till mera sofistikerade och långsiktiga folkmordsprojekt. Utåt hävdar Kina att kloster, tempel och palats skall återuppbyggas efter den stora förstörelsen 1956-76, men inget kloster slipper hjärntvätt i form av tvångsundervisande militära kadror, som inte låter någon munk eller nunna slippa undan med mindre än förkastandet av Dalai Lama och anammandet av Partiet som högsta auktoritet, fastän detta parti är motsatsen till allt andligt och förnekar alla andliga värderingar.

Den gamla magiska huvudstaden Lhasa har gjorts oigenkännlig genom drastiska förändringar, där allt gammalt rivs och ersätts med höghus, betongkomplex, nattklubbar och karaokebarer och iögonfallande prostitutionskvarter, där tibetanskor förnedras till totalt beroende av kinesiska kopplare och deras droger, medan samtidigt den nya kinesiska järnvägen dagligen pumpar in nya kineser och kinesiska roventreprenörer i ett slags etnisk rensning i form av homeopatisk förtunning. Kinesiska myndigheter tvångsförflyttar herdor och nomader från de fria vidderna till betongghetton, där de går under, under förespeglning av "alla moderna bekvämligheter" och "högre levandsstandard" medan resultatet bara blir slum i yttersta misär och kronisk arbetslöshet, undergång och död genom vidriga sanitära förhållanden, där hygien var löftet men motsatsen blev fallet. Samtidigt exploateras herdarnas och nomadernas land som genomgår en grundlig miljöförstörelse.

Många menar att Dalai Lamas "gyllene medelväg" genom konsekvent icke-våld och en tålmodig diplomati utan gränser har misslyckats, och enda alternativet tycks vara våld, som unga tibetaner alltmer öppet förespråkar genom framför allt poeten-ledaren Tenzin Tsundue, som genomfört ett antal effektfulla blixtdemonstrationer. Dalai Lamas pacifistiska linje kommer utan tvekan att hålla så länge Dalai Lama lever, men ingen vet vad som händer sedan. Peking bara väntar på att han skall dö för att få fria händer med ett sedan redlöst folk som kan ta till vilka desperata medel som helst i ren förtvivlan, vilket Dalai Lama är fullt medveten om. Många tibetaner vägrar ge sig utan strid. Man kan idag höra öppna anklagelser mot Dalai Lama i själva Dharamsala, där han anklagas för att ha sålt Tibet till Kina för ingenting mer än bara vänliga ord inför döva öron. Detta gradvis ökande militanta och beslutsamma motstånd, som än så länge bara kläs i ord och demonstrationer, i värsta fall i självmordsbränningar, må upplevas som antibuddhistiskt och helt i strid mot tibetanernas egen religion och mentalitet, men i denna beslutsamhet finns dock kvar det mest

buddhistiska av allt: vägran att ge upp. Hur mörk och desperat situationen än kan förefalla påträffar man därför aldrig ens bland tibetanerna någon total pessimism, medan i stället det ständigt påvisas mer betänkliga vacklanden i det mastodontiska kinesiska samhällets grundvalar.

Problemet är helt enkelt världens största diktatur, som hela världen kröker rygg inför med dess kapitalistiska framsteg för ögonen: än så länge har det lönat sig att stödja denna totalitära regim, så alla opportunisterna (vilket är större delen av mänskligheten) fortsätter att beundra och uppmuntra den regim som körde över sina egna medborgare med tanks på Himmelska Fridens Torg den 4 juni 1989, som tvångsaborterar och tvångssteriliserar mammor som föder fler än ett barn, som fortfarande dyrkar sin Storebror till diktator Mao som nationalhelgon fastän han är världshistoriens största mördare med 100 miljoner liv på sitt samvete minst, och så vidare.

Diktaturer är inte acceptabla och kan aldrig bli det, i synnerhet inte efter ett århundrade som gav oss diktatorer som Mussolini, Hitler, Stalin, Mao, Kim Il Sung, Kim Jong Il, Mugabe, Idi Amin och Pol Pot, som i själva verket dirigerades i sitt folkmord på 1,5 miljon av sitt eget folk av Mao.

Så länge världen fortsätter att ge sitt stöd åt någon diktatur alls, så länge kommer världen att fortsätta gå åt helvete.

Den förgiftade Falun Gong-utövaren

- ett 800-tal fall har hittills blivit kända.

Den förgiftade Falun Gong-utövaren:

Jag vet inte vad de gör med mig.
Jag har nu varit här jag vet ej alls hur länge,
men jag är åtminstone ej ensam.
Vi är här ett antal i vårt läger,
men hur många vet jag inte,
då jag inte längre rätt kan räkna.
Jag vet inte varför de gör oss till invalider,
gör oss helt odugliga till vad som helst, -
kanske för att visa världen hur misslyckade vi är,
som om den världen kunde blunda för vad vi var förut
innan vi blev isolerade och fängslade
för att vi troget höll oss fast vid universalismen,
själens heliga gemenskap och samhörighet med kosmos
i Lao Tses och Buddhas efterföljd,
för vilket myndigheterna av någon anledning
beslöt att likvidera och utrota oss;
men jag tycker nog att deras sätt är märkligt.
Vi tvångsmatas och tvångsinjiceras med okända nedbrytande droger,
vi vet icke av vad slag, som de placerar i vår mat
så att vi långsamt blir passiviserade som grönsaker,
förlorar kroppskontrollen och vårt minne, vår identitet
och själva sinnet, all vår kritiska och logiska förmåga,
all vår strävan efter att förstå och resonera, och vår levnadsenergi,
samtidigt som naturligtvis vi tappar all arbetsförmåga
och blir såsom zombies, som blott ligger döende i sina sängar,
liksom vrak som avsiktligt körts upp på stranden och kasserats.
Varför? För att vi var fria i vår ande?
Trodde innerligt på något bättre,

höll oss till kulturen och dess traditioner,
strävade och sökte efter någon högre mening med vårt liv?
Jag fattar inte varför våra myndigheter
insisterar på att ruinera och förgöra
allt som visar på en annan väg
från deras lögners diktaturers etablissemang,
som om det var en vettig verksamhet,
som ingen i vår värld kan se
hur det kan leda någon annanstans än till förintelse.

Hittills har 23 miljoner kineser tidigare anknutna till det kinesiska kommunistpartiet demonstrativt tagit avstånd därifrån och förkastat hela partiet.

Panteismens tio budord

(kom över detta av en slump och fann det värt att notera...)

Det finns bara en Gud, och han är alla gudar.

Allt liv är heligt, och du skall icke missbruka det.

Vila från stress så mycket du kan.

Du skall respektera och tolerera andras religioner och trosformer.

Att döda vilket levande väsen som helst är alltid mord.

Kärleken är allt, men missbruka den inte.

Det enda som du verkligen kan bli bestulen på är ditt liv, som ändå bara är ett lån.

Sanningen segrar alltid, och lögnen håller aldrig.

Respektera din nästa och vad han uppskattar i livet.

Livet är universellt och finns överallt,
för att respekteras, bevaras, underhållas och återskapas.

Göteborg 26.6.2007

www.fritenkaren.se